

Құрметті депутаттар!

Құрметті отырысқа қатысушылар!

Сіздің қарауыңызға «Қазақстан Республикасының Үкіметі туралы» Конституциялық Заңға өзгерістер енгізу туралы» **Конституциялық Заңның** және «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне мемлекеттік басқару деңгейлері арасындағы өкілеттіктердің аражігін ажырату мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» **Заңның жобалары** енгізіліп отыр.

Аталған Заң жобалары ағымдағы жылғы 6 тамыздағы Үкіметтің кеңейтілген отырысында берілген Мемлекет басшысының тапсырмасына сәйкес және 2014 жылғы 25 тамыздағы Жарлығын іске асыру үшін мемлекеттік басқару деңгейлері арасындағы өкілеттіктердің аражігін ажырату бойынша «жинақы» үкімет қалыптастыруға, орталық және жергілікті атқарушы органдардың дербiстiгi мен жауапкершiлiгiн арттыруға бағытталған негiзгi қағидаттар мен тәсiлдер айқындалған Қазақстан Республикасы Президентiнiң «Мемлекеттiк басқару деңгейлерi арасындағы өкiлеттiктердiң аражігін ажырату жөнiндегi шаралар туралы» Жарлығын іске асыру үшін әзірлендi.

«Қазақстан Республикасының Үкіметі туралы» Конституциялық Заңға Үкімет, министрлік пен олардың ведомстволарының, Үкімет құрамына кірмейтін орталық

атқарушы органдардың құзыретін нақтылау бөлігінде өзгерістер енгізу көзделіп отыр.

Атап айтқанда, Қазақстан Республикасы Президентінің 2014 жылғы 25 тамыздағы Жарлығын іске асыру үшін Конституциялық Заңының жобасында **Қазақстан Республикасы Үкіметінің құзыреті**, оның ішінде мемлекеттің әлеуметтік-экономикалық саясатының, қорғаныс қабілетінің, қауіпсіздігінің негізгі бағыттарын, қоғамдық тәртіпті қамтамасыз ету бойынша әзірлеу бойынша **нақтыланады**.

Министрліктер мен Үкіметтің құрамына кірмейтін орталық атқарушы органдардың құзыретіне стратегиялық, реттеу, іске асыру және бақылау-қадағалау функцияларын орындау, стратегиялық жоспарлар және бағдарламаларды іске асыру бойынша құзыреттер бекітіледі.

Министрліктердің ведомстволарына реттеу, іске асыру және бақылау-қадағалау функцияларын жүзеге асыру бойынша, ведомстволардың құзыретіне кіретін мәселелер бойынша нормативтік құқықтық актілерді бекіту бойынша функциялар бекітіледі.

Мемлекеттік басқару деңгейлері арасындағы өкілеттіктердің аражігін ажырату мәселелері жөніндегі Заң жобасы Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығымен айқындалған мемлекеттік басқару деңгейлері арасындағы функциялардың аражігін ажырату бойынша негізгі қағидаттар мен тәсілдерді іске асыруға бағытталған. Осы заң жобасында

Қазақстан Республикасының 15 кодексі мен 125 заңнамалық актісіне өзгерістер мен толықтырулар енгізу көзделген.

Бірінші. Үкіметтен 2442 функцияның 1598-ін орталық атқарушы органдарға беру ұсынылып отыр.

Осы аражігін ажырату Үкіметтің жүктемесін азайтуға ықпал ететін болады және тиісінше мемлекеттік саясатты қалыптастыру және оны іске асыру, оның ішінде **министрліктердің:**

тиісті салада (аяда) мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі нормативтік құқықтық актілерді, оның ішінде қағидаларды, нұсқаулықтарды, регламенттерді, біліктілік талаптарын және басқаларын бекітуі;

министрліктер өкілеттіктеріне жататын мәселелер бойынша орталық және жергілікті атқарушы органдардың қызметін қадағалау мен бақылауды жүзеге асыруы;

мемлекеттік көрсетілетін қызметтерді әзірлеу және бекіту, мемлекеттік органдардың стратегиялық жоспарларын бекітуі бойынша **өкілеттіктерін кеңейту** және өкілеттіктерді күшейту арқылы орталық атқарушы органдардың жауапкершілігін арттырады.

Мәселен, **әлеуметтік салада** 3 кодекс пен 18 заңнамалық актіге түзетулер енгізу арқылы Үкіметтің әртүрлі қағидаларды, ережелерді, талаптарды, нысандарды бекіту бойынша 98 функциясы министрліктердің деңгейіне беріледі. Мысалы: *спорт федерацияларын аккредиттеу қағидаларын; тарих*

және мәдениет ескерткіштерін қорғау және ұстау қағидаларын; клиникалық базалар тізбесін, білікті медициналық көмектің түрлері мен көлемдерін және басқаларын бекіту.

Ауыл шаруашылығы саласында – 227 функция (2 Кодекс және 15 заң өзгереді). Мысалы: *астық сақтау қағидаларын бекіту; электронды астық қолхаттарының жүйесін пайдалану тәртібін айқындау; ветеринариялық паспорт нысанын; ветеринар дәрігерлерді аттестаттау тәртібін; сақтау және өңдеу шарттарының үлгілік нысандарын және т.с.с. бекіту.*

Көлік, байланыс және коммуникациялар саласындағы 225 функция министрлікке беріледі. Мысалы: *магистральдық теміржол желісін пайдалану қағидаларын бекіту; жолаушыларды, багажды, жүкті тасымалдау тәртібін айқындау; автомобиль көлігі саласындағы техникалық регламенттерді бекіту; байланыс қызметін көрсету қағидаларын бекіту.*

Энергетика саласында – 83 функция. Мысалы: *энергиямен жабдықтаудың үлгілік шартын; энергетикалық сараптаманы жүргізу қағидаларын; электр энергетикасы саласындағы техникалық регламенттерді бекіту.*

Екінші. Жергілікті атқарушы органдарға орталық атқарушы органдардың 261 функциясын беру ұсынылады.

1. Құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылығы және жер ресурстарын басқару саласы бойынша заң жобасында жергілікті билік органдарына сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы лицензиялау, аттестаттау және бақылау, сондай-ақ жер ресурстарын басқару саласындағы бақылау бойынша функцияларды беру көзделеді.

Қазіргі уақытта әкімдіктер басқармалары мемлекеттің жеке меншікке сататын нақты жер учаскелерінің кадастрлық (бағалау) құнын бекіту; жерге орналастыру жұмыстары өндірісін лицензиялау; жергілікті маңызы бар және т.б. объектілерді жобалауға сәулет-жоспарлау тапсырмаларын дайындау және салушыларға (тапсырыс берушілерге) беру бойынша функцияларды орындауда.

Жергілікті атқарушы органдарға берілетін функцияларды ескере отырып, Ұлттық экономика министрлігінің тиісті комитетінің құзыретінде жергілікті атқарушы органдардың сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласы және жер ресурстарын басқару саласындағы қызметін бақылау функциясы қала береді.

Бұл ретте, жергілікті атқарушы органдарға саны 515 бірлік штат саны және Комитеттің орталық аппаратына **54** бірлік штат саны беріле отырып, аумақтық жер инспекциялары мен сәулет-құрылыс бақылау департаменттері (СҚБД) таратылады.

2. Ауыл шаруашылығы саласында Агроөнеркәсіптік кешендегі мемлекеттік инспекция комитетінің аумақтық бөлімшелерінен жергілікті атқарушы органдарға 110 бірлік беру арқылы жергілікті атқарушы органдарға өсімдік шаруашылығындағы сақтандыру мен бақылау, мақта саласы мен тұқым шаруашылығы, биоотын өндіру саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі функциялар беріледі.

Бұл ретте, Агроөнеркәсіптік кешендегі мемлекеттік инспекция комитетінде жергілікті атқарушы органдардың аталған салалардағы қызметін бақылау, сондай-ақ өсімдіктерді қорғауға арналған препараттарды орталықтандырылған түрде сатып алу функциялары сақталып қалады.

Одан басқа, ветеринариялық бақылау және қадағалау комитетінің аумақтық бөлімшелерінен жергілікті атқарушы органдарға 1097 бірлікті беру арқылы Ауыл шаруашылығы министрлігінен жергілікті атқарушы органдарға ветеринария және тамақ өнімдерінің қауіпсіздігі саласындағы бақылау-қадағалау қызметін жүзеге асыру жөніндегі функциялар беріледі.

Ветеринариялық бақылау және қадағалау комитетінде жергілікті атқарушы органдардың ветеринария және тамақ өнімдерінің қауіпсіздігі, ветеринариялық препараттарды орталықтандырылған түрде сатып алу саласындағы қызметін бақылау, эпизоотияға қарсы іс-шараларды жүргізу (республикалық мобильді отряд) жөніндегі функциялар сақталады.

3. Энергетика саласында жергілікті атқарушы органдарға **Атом және энергетикалық қадағалау мен бақылау комитетінің** тұтынушылардың жылуды пайдалану қондырғыларын пайдалануын және олардың техникалық күйін бақылауды; жылу желілері бойынша жөндеу-қалпына келтіру жұмыстарының дайындығы мен олардың жүзеге асырылуын

және олардың күзгі-қысқы кезеңде жұмыс істеуін бақылауды жүзеге асыру бөлігіндегі функциялар беріледі.

4. Азаматтық хал актілерін тіркеу саласында (АХАЖ) жергілікті атқарушы органдарға, аудандық АХАЖ-дардың штат санын бере отырып, Әділет министрлігінің аумақтық Департаменттерінің азаматтық хал актілерін тіркеу мәселелері бойынша функциялары беріледі.

Азаматтық хал актілерін тіркеу саласындағы мемлекеттік саясатты қалыптастыру, нормативтік-құқықтық және әдіснамалық қамтамасыз ету және бақылау функциялары Әділет министрлігінде қалады.

Сондай-ақ, Заң жобасында табиғи монополия, экология, орман шаруашылығы және жануарлар әлемі, көлік, энергетика, туризм, білім беру, денсаулық сақтау салаларындағы жекелеген мемлекеттік функцияларды беру болжанып отыр.

Барлық шығынды функциялардың қолданыстағы заңнамаға сәйкес бюджетпен және штат санымен қамтамасыз етілетінін атап өту қажет.

Үшінші. Жергілікті атқарушы билік деңгейлері арасында облыстық деңгейден аудандық деңгейге облыс аумағындағы спорт имараттарын салу мәселелерін үйлестіру, шалғайдағы елді-мекендерде тұратын балаларды жалпы білім беру мектептеріне тасымалдау схемасы мен тәртібін бекіту, және т.б. **сияқты 14 функция беріледі.**

Жалпы, заң жобаларын іске асыру республикалық бюджеттен қосымша қаржы қаражатын бөлуді қажет етпейді және теріс әлеуметтік-экономикалық және құқықтық салдарға әкелмейді.

Сонымен бірге, заң жобаларын қабылдау «жинақы» үкімет қалыптастыруға, орталық және жергілікті атқарушы органдардың дербестігі мен жауапкершілігін күшейтуге, құжат айналымын оңтайландыруға және көрсетілетін мемлекеттік қызметтерді тұтынушыларға жақындатуға мүмкіндік береді.

Назарларыңызға рахмет.